

**Kod przedmiotu: I1-17**

**Nazwa przedmiotu**

Kształcenie słuchu

**Kierunek**

Instrumentalistyka

**Zakres**

Wszystkie zakresy

**Typ studiów**

3-letnie studia stacjonarne/niestacjonarne I stopnia

**Wymagania wstępne**

Wymagania zostały określone w „Informatorze dla kandydatów na studia stacjonarne I stopnia”

**Wymagania końcowe**

Przyswojenie treści kształcenia w stopniu umożliwiającym ich praktyczne zastosowanie w zawodzie muzyka

**Cele kształcenia**

Nabycie sprawności w posługiwaniu się słuchem muzycznym w zakresie postrzegania i analizy elementów dzieła muzycznego, zabiegów fakturalnych, swobodnego odczytywania zapisu nutowego głosem oraz słuchem wewnętrznym, kojarzenia i profesjonalnego diagnozowania zjawisk dźwiękowych, rytmicznych, emocjonalnych zawartych w dziełach muzycznych. Przygotowanie do dalszego rozwoju kompetencji słuchowych studenta.

**Treści programowe**

Ćwiczenia eksplorujące osiem obszarów:

1. pamięć i wyobrażenia muzyczna
2. słuch harmoniczny
3. solfeż w ujęciu logiki czytania nut (zwłaszcza w literaturze współczesnej) i poprawności intonacyjnej
4. interwały, skale, gamy
5. metro rytmika
6. barwa
7. związki fakturalne i formalne między poszczególnymi elementami
8. kreatywność w zakresie wszystkich elementów dzieła muzycznego

**Typy zadań**

- słuchowa percepcja elementów i formy dzieła muzycznego
- zapis słyszanej muzyki
- kreacja fragmentów muzycznych (w tym elementy improwizacji)
- identyfikacja słuchowa zdarzeń dźwiękowych w kontekście barwy, podobieństw i różnic, źródeł, a także logiki konstrukcji
- czytanie nut głosem

## **Przykłady szczegółowych typów zadań**

- Klasyfikacja interwałów
- Rozpoznawanie wg klucza barwowego z i bez analizowania wysokości
- Rozpoznawanie składników w wielodźwiękach
- Analiza słuchowa akordów z określaniem tonacji
- Realizacja skomplikowanych zapisów rytmicznych z i bez kresek taktowych
- Powtarzanie dłuższych przebiegów melodycznych
- Rozpoznawanie odmian gam i skal
- Wykorzystywanie tonacji do bez ograniczenia ilości znaków przykluczowych
- Realizacja wielogłosów, w tym rytmicznych
- Wyodrębnianie wybranego głosu ze słyszalnej faktury wielogłosowej
- Czytanie a vista
- Rozpoznawanie różnic w kolejnych wykonaniach
- Zapamiętywanie wzrokowe
- Czytanie i pisownia w kluczach
- Realizacja kanonów
- Ćwiczenia z elementami improwizacji

## **Zamierzone efekty uczenia się**

### **W zakresie wiedzy:**

K\_W03 - posiada znajomość elementów dzieła muzycznego i wzorców budowy formalnej utworów

K\_W07 - rozpoznaje i definiuje wzajemne relacje zachodzące pomiędzy teoretycznymi i praktycznymi aspektami studiowania

K\_W08 - posiada znajomość stylów muzycznych i związanych z nimi tradycji wykonawczych

K\_W09 - posiada wiedzę dotyczącą muzyki współczesnej

K\_W13 - posiada podstawowe wiadomości w zakresie praktycznego zastosowania wiedzy o harmonii i zdolność analizowania pod tym kątem wykonywanego repertuaru

### **W zakresie umiejętności:**

K\_U02 - jest świadomy sposobów wykorzystywania swej intuicji, emocjonalności i wyobraźni w obszarze ekspresji artystycznej

K\_U03 - wykazuje zrozumienie wzajemnych relacji zachodzących pomiędzy rodzajem stosowanej w danym dziele ekspresji artystycznej a niesionym przez niego komunikatem

K\_U05 - posiada umiejętność wykorzystywania wiedzy dotyczącej podstawowych kryteriów stylistycznych wykonywanych utworów

K\_U09 - posiada umiejętność właściwego odczytania tekstu nutowego, biegłego i pełnego przekazania materiału muzycznego, zawartych w utworze idei i jego formy

K\_U13 - posiada umiejętność rozumienia i kontrolowania struktur rytmicznych i metrytmicznych oraz aspektów dotyczących struktury harmonicznego itp. opracowywanych utworów

K\_U14 - posiada biegłą znajomość w zakresie słuchowego rozpoznawania materiału muzycznego, zapamiętywania go i operowania nim

K\_U17 - posiada podstawowe umiejętności kształtowania i tworzenia muzyki w sposób umożliwiający odejście od zapisanego tekstu nutowego

K\_U20 - wykazuje umiejętność praktycznego zastosowania wiedzy dotyczącej podstawowych koncepcji pedagogicznych, dającą kwalifikacje do nauczania w swoim zakresie na poziomie podstawowym edukacji muzycznej

### W zakresie kompetencji społecznych:

K\_K01 - umie gromadzić, analizować i w świadomy sposób interpretować potrzebne informacje

K\_K02 - realizuje własne koncepcje i działania artystyczne oparte na zróżnicowanej stylistyce, wynikającej z wykorzystania wyobraźni, ekspresji i intuicji

K\_K04 - posiada umiejętność samooceny, jak też jest zdolny do budowania konstruktywnej krytyki w obrębie działań muzycznych, artystycznych oraz w obszarze szeroko pojmowanej kultury

K\_K10 - umie posługiwać się fachową terminologią z zakresu dziedziny muzyki

K\_K14 - jest zdolny do efektywnego wykorzystania wyobraźni, intuicji, twórczej postawy i samodzielnego myślenia w celu rozwiązywania problemów

### Formy kształcenia

Ćwiczenia, z zastosowaniem metod: Problem Based Learning, Case Teaching, Flipped Education (Flipped Classroom), e-learning

### Nakład pracy studenta niezbędny do osiągnięcia zamierzonych efektów uczenia się

| Rok                     | I                                                                                     |     | II |   | III |   |
|-------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------|-----|----|---|-----|---|
| Semestr                 | 1                                                                                     | 2   | 3  | 4 | 5   | 6 |
| Punkty ECTS             | 2                                                                                     | 2   |    |   |     |   |
| Ilość godzin w tygodniu | 2                                                                                     | 2   |    |   |     |   |
| Rodzaj zaliczenia       | zst                                                                                   | egz |    |   |     |   |
| Legenda                 | zal – zaliczony; zst – zaliczenie ze stopniem; egz – egzamin; ekm – egzamin komisyjny |     |    |   |     |   |

### Kryteria oceny

- Bieżące testy kompetencyjne i zaliczenia zadań wykonawczych - 50 %
- Test semestralny wraz z zadaniami praktycznymi – 50 %
- Skala ocen: według obowiązującego Regulaminu Studiów

Ocenę bardzo dobrą otrzymać może student, który wykazuje się umiejętnościami w pełni adekwatnymi do zakresu zagadnień związanych z przykładami realizowanymi w danej grupie, w szczególności:

- swobodnie łączy i wykorzystuje w analizie słuchowej wiadomości z nauki harmonii, historii muzyki i wiedzy o formach muzycznych
- biegle czyta zapis nutowy o stopniu komplikacji adekwatnym do odbywanych zajęć – korzystając z głosu, instrumentu lub tataizacji warstwy rytmicznej – dbając również o stronę estetyczną/wyraz artystyczny wykonywanych zadań
- wykazuje się dużą skutecznością w rozwiązywaniu ćwiczeń/zadań prezentowanych podczas lekcji oraz prac pisemnych
- posiada bardzo dobrze rozwiniętą wyobraźnię i pamięć muzyczną
- sprawnie selekcjonuje poszczególne wysokości składowe w wielodźwiękach
- w pełni opanował oraz bezbłędnie wykorzystuje w praktyce zasady muzyki, w tym notacji muzycznej
- wykazuje zainteresowanie i kreatywną postawę wobec nowych zagadnień omawianych podczas ćwiczeń
- pracuje systematycznie oraz stara się samodzielnie kontrolować rozwój własnych umiejętności słuchowych

W przypadku szczególnej aktywności studenta, umiejętności wyróżniających się na tle grupy oraz realizacji dodatkowych zadań, ocena może zostać podwyższona do maksymalnego wymiaru przewidzianego we wpisach – tj. 5,5

Ocenę dobrą otrzymać może student, który:

- opanował zagadnienia omawiane na zajęciach, jednak wykazuje obniżoną sprawność w realizacji ćwiczeń/zadań prezentowanych podczas lekcji oraz prac pisemnych
- posiada rozwiniętą wyobraźnię i pamięć muzyczną umożliwiające wykonanie ćwiczeń zadanych podczas zajęć
- posiada rozwiniętą wyobraźnię i pamięć muzyczną umożliwiające wykonanie ćwiczeń zadanych podczas zajęć z niewielką ilością błędów lub z drobnymi podpowiedziami nauczyciela
- w stałym tempie, na bieżąco świadomie korygując intonację, operuje głosem czytając nuty – po uprzednim zapoznaniu z tekstem oraz a'vista w przypadku ćwiczeń o niższym stopniu trudności (z wyjątkiem sytuacji spowodowanych wiarygodnymi problemami zdrowotnymi)
- potrafi samodzielnie wskazać powtarzające się błędy oraz stopniowo niwelować ich liczbę
- pracuje systematycznie ze szczególną troską o bliższe poznanie zagadnień, których stopień opanowania wydaje mu się być niższy od pozostałych

Ocenę dostateczną otrzymać może student, który spełnił jedynie podstawowe wymagania (co może oznaczać trudności w toku dalszego kształcenia), w tym:

- opanował ogólne założenia dotyczące zagadnień omawianych na zajęciach
- realizuje ćwiczenia/zadania prezentowane podczas lekcji oraz prac pisemnych w sposób świadomy – śledząc logikę rozwiązania (również poprzez aktywne uczestnictwo w lekcji i pytania do wykładowcy), nie zaś jedynie graficzną postać ostatecznego rozwiązania
- posiada wyobraźnię i pamięć muzyczną umożliwiające wykonanie ćwiczeń zadanych podczas zajęć z niewielką ilością miejsc niepewnych, niewiadomych lub błędnych
- w poszukiwaniu właściwych rozwiązań świadomie korzysta z dodatkowych wskazówek nauczyciela
- operując głosem koryguje intonację przy czytaniu nut – po uprzednim zapoznaniu z tekstem oraz a vista w przypadku ćwiczeń o niższym stopniu trudności (z wyjątkiem sytuacji spowodowanych wiarygodnymi kłopotami zdrowotnymi)
- w widoczny sposób stara się pracować systematycznie ze szczególną troską o bliższe poznanie problemów, których stopień opanowania wydaje mu się być niższy od pozostałych
- poświęca odpowiednio większą ilość czasu na utrwalenie zagadnień sprawiających mu trudność

Ocenę niedostateczną otrzymuje student, który nie spełnił wymagań lub spełnił wymagania w minimalnym stopniu – poważnie utrudniającym lub uniemożliwiającym dalsze kształcenie, w przypadku gdy:

- nie opanował ogólnych założeń dotyczących omawianych na zajęciach zagadnień
- realizował ćwiczenia/zadania prezentowane podczas lekcji oraz prac pisemnych z dużymi problemami lub na zasadzie naśladownictwa
- nie rozwinął wyobraźni i pamięci muzycznej w stopniu umożliwiającym wykonywanie ćwiczeń zadanych podczas zajęć przy pomocy niewielkiej ilości dodatkowych wskazówek nauczyciela
- intonował w sposób niepewny lub przypadkowy
- powodował wątpliwości co do systematyki pracy

## **Literatura (piśmiennictwo)**

- W. Anczykowska-Wysocka – Kształcenie wokalistów w czytaniu nut głosem, AM Gdańsk 2004
- J.F. Boytim – Books of soprano solos, G. Schirmer New York 1991 i następne
- H. Danyszowa, Z. Iszkowska, J. Jargoń, M. Leitner, K. Moszumańska-Nazar – Zbiór Ćwiczeń do kształcenia słuchu, PWM, Kraków 2009
- M. Dziewulska, A. Frączkiewicz, K. Palowska – Materiały do kształcenia słuchu, PWM Kraków 1992
- D. Dobrowolska-Marucha – Ćwiczenia do kształcenia słuchu w oparciu o utwory F. Chopina, PWM Kraków 1990
- D. Dobrowolska-Marucha – Dyktanda muzyczne, PWM Kraków 2003
- D. Dobrowolska-Marucha (red.) – Kształcenie słuchu – Prezentacje – Konfrontacje, UMFC Warszawa 2008
- J. Dzielska, Z. Kaszycki – Podręcznik do kształcenia słuchu, PWM Kraków 1996
- J. Dzielska – Kształcenie słuchu muzycznego, PWN Warszawa 1988
- H. Kotarska – testy TWOM, CEA Warszawa 1997
- J. Lasocki – Solfeż, cz. II, PWM Kraków 1994
- J. Oleszkowicz – I ty możesz improwizować, CEA Warszawa 1997
- Z. Peret-Ziemlańska – Ćwiczenia do samodzielnego kształcenia słuchu, WSIP Warszawa 1988
- W. Raczkowski – Materiały do nauki kształcenia słuchu, Czytelnik, Warszawa 1949
- W. Sereda – Kanony, Presto Moskwa 1997
- J. Subel – Materiały do kształcenia słuchu, cz. I i II, AM Wrocław 1996
- E. Szewczyk – Materiały do czytania nut głosem, AMFC Warszawa 1996
- I. Targońska – Kształcenie pamięci muzycznej, CEA Warszawa 1999
- I. Targońska – Ćwiczenia do kształcenia słuchu, CEA Warszawa 2003
- M. Wacholc – Czytanie nut głosem, PWM Kraków 1992
- F. Wesołowski – Materiały do nauki o skalach muzycznych, PWM Kraków 1997
- L. Zganiacz-Mazur – Dyktanda dla młodzieży melodyczne i rytmiczne, Contra Gdańsk 2003
- K. Zwierz – Improwizacja fortepianowa Szabolcsa Esztényiego, AMFC Warszawa 2010
- Materiały z Ogólnopolskich Konferencji Solfeżowych z lat 2000-2006, AM Wrocław
- Materiały z egzaminów wstępnych na AMFC, AMFC Warszawa 2005
- Praca zbiorowa – Dyktanda muzyczne, Muzyka, Moskwa 1995

## **Język wykładowy**

Polski, angielski

## **Imię i nazwisko wykładowcy**

dr hab. Michał Moc

mgr Urszula Koza